

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

De J42 werken samen met partners aan passend en duurzaam zorglandschap

23 juni 2016

Op 23 juni was er weer een netwerkbijeenkomst voor alle regiomanagers Jeugd om kennis en ervaring uit te wisselen rondom de implementatie van de Jeugdwet. Dit overleg stond deze keer in het teken van de regie op het bovenregionale zorglandschap, de rol en functie van de Transitieautoriteit Jeugd (TAJ) en het betrekken van cliënten bij de inkoop. Daarnaast ging het gesprek over een landelijke aanpak van de materiele controle, afbakeningsvraagstukken tussen het medische en het jeugddomein en robuust opdrachtgeverschap.

Regie (boven)regionaal zorglandschap

De ambitie voor gespecialiseerde bovenregionale zorg is: als een kind zwaardere specialistische zorg nodig heeft, dan is dit beschikbaar zo dicht mogelijk in de buurt van de woonplaats van het kind. Alleen in uitzonderlijke situaties, voor zeer specifieke zorgvormen of vanwege de veiligheid, worden kinderen ver buiten de regio geplaatst. Dit vereist een transformatie van het huidige naar een nieuw zorglandschap. Dit is niet van de ene op de andere dag geregeld en het vergt de nodige inzet en coördinatie. Er zal nog aantal jaren van transformatie volgen. In de tussentijd past een praktische aanpak, waarbij veelvuldige afstemming en samenwerking tussen regio's en aanbieders op bovenlokale schaal noodzakelijk is. Randvoorwaardelijk voor de gewenste verdere afbouw van specialistische derdelijns zorg is verder dat de kwaliteit van de toegang bij gemeenten goed is, aanbieders onderling een goede kennis en expertise structuur hebben ingericht en dat gemeenten en aanbieders samen werken aan innovatieve ambulante trajecten.

Dit taaie vraagstuk vraagt om een geregisseerd proces om ervoor te zorgen dat er geen essentiële specialistische functies verdwijnen en de kwaliteit van de deze zorg op orde blijft. Begin juni 2016 is Marion Smit daarom begonnen als kwartiermaker in opdracht van de VNG. Zij verkent de problematiek en spreekt in het hele land met de betrokken partijen (gemeenten, , zorginstellingen, cliëntvertegenwoordiging), op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau, om scherp te krijgen waar de knelpunten zitten. Dit levert een gevarieerd beeld op. Op 7 september zal zij haar bevindingen presenteren aan de VNG-subcommissie Jeugd en een advies uitbrengen over een mogelijk vervolg in de vorm van een taskforce (zoals voorgesteld op de 24-uursbijeenkomst).

Uitwisseling met TAJ: rol en functie

De Transitie Autoriteit Jeugd (TAJ) is drie jaar geleden opgericht om de transitie binnen de jeugdzorg te begeleiden. Zij heeft tot taak ervoor te zorgen dat jeugdzorginstellingen en gemeenten voldoende gelegenheid krijgen om tot inkoopafspraken te komen die de continuïteit van de hulp verzekeren, en

voorkomen dat functies van hulp die niet gemist kunnen worden, verdwijnen bij de overdracht van deze functies naar het gemeentelijk niveau met de invoering van de Jeugdwet per 1 januari 2015.

Jeugdzorginstellingen kunnen een beroep doen op de TAJ om frictiekosten die zijn ontstaan ten gevolg van de transitie vergoed te krijgen. De TAJ richt hierbij haar aandacht in het bijzonder op verzoeken van instellingen voor wie het niet eenvoudig is om zich aan gewijzigde financiële omstandigheden aan te passen. Dat geldt vooral voor organisaties met een relatief groot personeelsbestand en die vaak ook verblijfsfuncties in stand houden. De TAJ is echter niet partijdig en heeft nadrukkelijk een bemiddelde rol tussen gemeenten en zorginstellingen.

Oorspronkelijk werd aangenomen dat de transitie een jaar zou duren. Dit bleek in de praktijk niet zo te zijn dus de opdracht van de TAJ is met een jaar verlengd. Er lopen nu gesprekken voor een verdere verlenging. De regio's zien dit graag en roepen elkaar op om aan de slag te gaan met transformatieplannen om bij eventuele frictiekosten aanspraak te kunnen maken op de subsidieregelingen van de TAJ.

Inkoop vanuit cliëntperspectief

De Monitor Transitie Jeugd zorgt er sinds 2015 voor dat signalen van ouders en jongeren over de veranderingen op het terrein van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering terecht komen waar zij horen. Bij lokale belangenbehartigers, bij gemeenten en bij de Rijksoverheid. Door de signalen te bundelen van ouders en jongeren zorgt de monitor voor informatie om het beleid te verbeteren. Deze rapportages worden elk kwartaal opgeleverd. De monitor is een gezamenlijk initiatief van diverse cliëntorganisaties: Ieder(in), LpGGZ MEE, Zorgbelang Nederland, LOC en UwOuderplatform. De signalen uit de monitor worden iedere zes weken besproken met de VNG en de ministeries van VWS en VenJ. Sinds de eerste rapportage in 2015 zijn 668 meldingen gedaan, voornamelijk door ouders. De meeste meldingen hebben betrekking op de het gebrek aan informatie over de toegang en toeleiding naar hulp en zorg, gebrek aan specialistische kennis binnen de toegang en gebrek aan onafhankelijke cliëntondersteuning. Deze trends worden herkent door de diverse cliëntorganisaties. Daarnaast constateren deze organisaties dat jongeren en ouders nog maar weinig bij het opstellen van beleid en de inkoop worden betrokken.

De afvaardiging vindt het belangrijk dat ouders ook bij de inkoop betrokken worden en wil daarover graag in gesprek met de regiomanagers. Door jeugdigen en ouders te betrekken bij de inkoop wordt aan de voorkant gezorgd voor een passender en meer gedragen aanbod voor het hele gezin. Jeugdigen en ouders vragen om een andere aanpak, waarbij er in het land al veel goede voorbeelden te vinden zijn (zie powerpoint). Deze sessies leverden al goede gesprekken op over (het oplossen van) wachtlijsten, integrale benadering van kinderen met meervoudige problematiek en het gezin. Het is belangrijk om dit gesprek te organiseren aangezien ouders door hun afhankelijkheidspositie niet snel gaan klagen bij gemeenten. Door hen de ruimte te geven, hun inbreng serieus te nemen en het proces goed te faciliteren, kan er veel waardevolle informatie worden verworven, waarmee sneller passende zorg kan worden geleverd. Hierdoor hoeft er achteraf minder aanspraak te worden gemaakt op ombudsmannen of klachtencommissies.

Gemeenten kunnen geïnteresseerde ouders en jongeren vinden via Facebook, scholen, medezeggenschapsraden en ouder/cliëntorganisaties. Voor ouders die nog veel zorgen dragen voor hun kinderen kunnen beter benaderd worden als de zorg een beetje is ingeregeld.

De regiomanagers geven aan zich erg te kunnen vinden in de oproep om ouders en jeugdigen te betrekken bij de inkoop. Een aantal doet dit al en is er erg positief over. Zij bevelen aan dat je de beste resultaten en tevredenheid krijgt voor beide partijen door op ieder onderwerp de meest direct betrokkenen te laten meedenken. Wees dus zorgvuldig met wie je uitnodigt!

Landelijke aanpak materiele/detailcontrole

In de gewijzigde regeling Jeugdwet zijn voorwaarden en condities opgenomen waaronder gemeenten materiele/detailcontrole op geleverde en gedeclareerde zorg door zorgaanbieders kunnen uitvoeren. Genoemde voorwaarden en condities zijn echter complex en multi-interpretabel. Er is de nodige specialistische expertise vereist voor de opzet en uitvoering van materiele/detail controle door gemeenten/regio's.

Een aantal regio's vindt het daarom logisch dat de opzet en uitvoering van materiele/detailcontrole door gemeenten landelijk een kader wordt ontwikkeld door daartoe geëquipeerde deskundigen. Belangrijke winst daarbij is ook dat er een landelijke standaard ontstaat waar alle gemeenten en regio's gebruik van kunnen maken enerzijds en zorgaanbieders geconfronteerd worden met een uniforme werkwijze anderzijds. Een stip op de horizon daarbij zou kunnen zijn dat de materiele controle op termijn het kostbare stelsel van controle verklaringen door accountants van zorgaanbieders overbodig maakt. Een groot aantal andere regio's stellen nog geen goed zicht te hebben op dit vraagstuk en wil het graag terug leggen bij haar achterban. Dit onderwerp komt daarmee terug op het overleg in september.

Afbakeningsvraagstukken medisch en jeugdomein

De denktank Intensieve kindzorg (V&VN, de Nederlandse Vereniging van Kinderartsen, Ieder(in), Per Saldo, de branche organisaties van aanbieders (BMKT en VGVK), ZN, VNG en het CIJZ) houdt zich bezig met afbakeningskwesties tussen de Zorgverzekeringswet en de jeugdwet. Een knelpunt dat onder andere onderzocht is, is de afbakening van de persoonlijke verzorging. Dit gaat namelijk enerzijds over verpleging aan huis en anderzijds over medische behandeling in het ziekenhuis. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het verplegingsgedeelte aan huis, maar dit is niet altijd door gemeenten ingekocht. Hierdoor wordt de facturering van deze zorg soms heen en weer geschoven tussen zorgkantoren en gemeenten. Er wordt verkend of de zorg voor deze kleine groep kinderen landelijk kan worden ingekocht. In de tussentijd zal VWS signalen van misverstanden opnemen met de betreffende regio's.

Invulling oproep robuust opdrachtgeverschap

Naar aanleiding van het Groningse pleidooi om wethouders meer mee te nemen in de ambtelijke dilemma's en knelpunten heeft de VNG dit vraagstuk verder uitgewerkt. Bij het versterken van het opdrachtgeverschap van bestuurders kunnen vier pijlers worden onderscheiden: het versterken van

bestuurlijk en regionaal opdrachtgeverschap en de ondersteuning daarvan door een kwalitatieve verbetering van de jeugdhulp en de eigen kennis en kunde van bestuurders. De eerste pijler gaat over het voeden van bestuurlijke kracht door netwerken als de J42 en de in oprichting zijnde B42. De tweede pijler gaat over de robuustheid van de regio's en de invulling van een dekkend zorglandschap. De derde pijler gaat over de professionalisering van de jeugdhulp en inzicht in de effecten daarvan. De vierde pijler gaat over het versterken van de kwaliteit van bestuurders door scholing en uitwisseling. Ten aanzien van de verschillende pijlers lopen programma's, zoals het landelijk professionaliseringsprogramma en de diverse kwartiermakers die de bestuurders ondersteunen bij het stroomlijnen van het zorglandschap. Er is echter nog een gebrek aan een adequaat scholingsprogramma voor bestuurders die de jeugdwet in hun portefeuille krijgen of hebben. Richting de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 gaat een groepje regiomanagers zich buigen over dit vraagstuk. In de tussentijd agenderen de regiomanagers dit punt in hun eigen regio.